

AGLAIDA BOLBOCEANU – PERSONALITATE NOTORIE ÎN DOMENIUL PSIHOLOGIEI

Aglaida BOLBOCEANU, doctor habilitat în psihologie, profesor cercetător, a contribuit la înțelegerea sensurilor științifice și crearea destinului domeniului de psihologie din Republica Moldova. S-a născut la 13 ianuarie 1952, în satul Racovăț din raionul Soroca, iar în 1969 a absolvit școala medie din satul natal. În anii 1972 – 1978 urmează studiile la facultatea de Pedagogie Preșcolară și Psihologie a Universității de Stat „Alec Russo” din orașul Bălți, iar în perioada 1979 - 1983 este doctorandă la Institutul de Psihologie generală și pedagogică a Academiei de Științe Pedagogice din Moscova, fiind discipolul renumitului savant rus M.I. Lisiina, doctor habilitat în psihologie, profesor universitar. Teza de doctor în psihologie a fost susținută în 1983, astfel doamnei A. Bolboceanu i s-a conferit titlul de doctor în psihologie. Mai târziu, în perioada 1976 – 1991, activează în calitate de asistent, lector, lector superior, șef-interimar la catedra de Psihologie din cadrul Universității de Stat „A. Russo” din Bălți.

Pe parcursul anilor 1991- 1999 activează în calitate de șef al laboratorului de *Psihologie* la Institutul de Științe Pedagogice și Psihologice al Ministerului Educației din Republica Moldova, iar în 1999 – 2004 este șef laborator *Psihologie Școlară și Psihopedagogie Corecțională*. Doamna Aglaida Bolboceanu în 2004 este numită în funcția de director-adjunct al Departamentului Știință al Institutului de Științe ale Educației (15.03.2004 – 20.08.2007). Totodată, Domnia sa și-a continuat studiile la postdoctorat în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, iar în anul 2005 a susținut teza de doctor habilitat în psihologie cu tema *Impactul comunicării cu adultul asupra dezvoltării intelectuale în diferite perioade ale ontogenezei*, obținând titlul de doctor habilitat în psihologie la specialitatea 19.00.07 - Psihologie pedagogică. În calitate de consultanți științifici ai tezei au fost Nicolae Bucun, doctor habilitat în psihologie, profesor universitar, și Petru Jelescu, doctor habilitat în psihologie, profesor universitar.

Lucrarea conține rezultatele cercetărilor, care au avut scopul să depisteze conform căror legități psihologice are loc influența comunicării cu adultul asupra dezvoltării cognitive în ontogeneză. Conclu-

ziile formulate referitor la legitățile psihologice ale impactului comunicării cu adultul asupra dezvoltării cognitive în ontogeneză se bazează pe datele obținute în cadrul unor cercetări fundamentale – teze de doctor și doctor habilitat. Sunt formulate legități pentru perioadele de vârstă începând cu cea timpurie până la maturitate – perioada preadolescenței. Astfel, în această cercetare autoarea susține că conținutul trebuinței comunicative, care se dezvoltă, prezentând, alături de eterna nevoie de atenție și bunăvoință, tendințe de colaborare în diverse domenii (teoretice, practice, lumea fizică a obiectelor, individualitatea umană ș.a.), determină din interiorul subiectului acele relații și obiecte, care vor deveni centrul eforturilor cognitive ale subiectului, mobilul căutărilor lui creative. Trebuința comunicativă determină orientarea atenției și percepției, actualizează experiența individuală, activează structurile intelectuale ale persoanei spre a dobândi mijloace pentru existență. Drept rezultat, are loc și dezvoltarea cognitivă, care, în parteneriat cu comunicarea, conduce spre constituirea unui nou conținut al trebuinței comunicative. În căutare de mijloace, aceasta face loc pentru transferul amintit și pentru achiziționarea de noi instrumente cognitive. În acest context A. Bolboceanu constată că *trebuința de comunicare se manifestă în determinarea internă a efectului produs de comunicarea cu adultul asupra dezvoltării*

cognitive. Rezultatele obținute sunt importante pentru cercetătorii din domeniul educației, părinți, educatori, cadre didactice; iar valorificarea lor în procesul educațional, dar și în situații cotidiene, contribuie la dezvoltarea personalității lor și stabilirea relațiilor interpersonale benefice pentru dezvoltarea personalității.

Aglaida Bolboceanu, doctor habilitat în psihologie, profesor cercetător, și-a dedicat întreg talentul profesiei de psiholog cercetător. Pe parcursul anilor reușește să exploreze mai multe aspecte în următoarele domenii ale psihologiei: psihologie educațională, psihologia dezvoltării, psihologia personalității, psihologie socială.

Doamna profesor a participat la diverse programe naționale și internaționale de cercetare și dezvoltare în domeniul învățământului. După studiile la postdoctorat, cercetătoarea a urmat formări la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj, România, facultatea de psihologie; la Universitatea din Peci, Ungaria, facultatea psihologie (2014-2015); formări în domeniul educației incluzive, iar în țară este formator central în domeniul educației incluzive, evaluarea dezvoltării și modalități de valorificare a rezultatelor etc.

Profesorul Aglaida Bolboceanu, fire inteligentă, preocupată de devenirea psihologiei ca ramură relevantă în știința autohtonă, mulți ani la rând a ghidat cu succes activitatea cercetătorilor din laboratorul / sectorul *Psihologie* din cadrul Institutului.

Printre cele mai importante activități ale doamnei Aglaida Bolboceanu desfășurate pe parcursul anilor se regăsec următoarele:

- Autor al primei monografii în limba română în domeniul psihologiei, editată în Republica Moldova (2005);
- Inițiator și fondator al masteratului la Psihologia socială, împreună cu directorul IȘE, Eugen Coroi, doctor, conferențiar universitar, în anul 2005;
- Instituitor, alături de profesorul Nicolae Bucun, al Seminarului Științific de Profil 511.03 – *Psihologie socială* IȘE (2008);
- Autor și coordonator al mai multor proiecte de cercetare fundamentale în domeniul psihologiei: *Psihosociologia Educației* (2001 - 2005), *Perspectiva psihologică de asigurare a calității educației în Republica Moldova* (2006 - 2010), *Mecanisme și metodologii de consultanță și consiliere a proce-*

sului de dezvoltare a personalității elevului în contextul sociocultural modern (2011 - 2014), *Epistemologia și praxiologia asistenței psihologice a învățării pe tot parcursul vieții* (2015 - 2019);

- Președinte, membru al Seminarelor Științifice de Profil; referent oficial, președinte, membru al Consiliilor Științifice Specializate de susținere a tezelor de doctor, președinte al comisiilor de examinare, conducător științific al tezelor de doctor, teze de master și licență; membru al comisiilor de îndrumare în cadrul Școlilor doctorale etc.

Pentru activitatea științifică merituosă Aglaida Bolboceanu a primit mai multe distincții: Diploma Guvernului Republicii Moldova; Diploma de Menținere a Academiei de Științe a Republicii Moldova; Diploma Ministerului Educației al Republicii Moldova; Diploma Interanional Academy Of Science And Higher Education 1 Kings Avenue, London, №.21 1PQ Award Protocol №59k 2013, *National Research Analytics Championship*, Absolute championship *Psychological sciences* Moldova Silver decoration; Diploma de gratitudine a Institutului de Științe ale Educației; Diplomă de Onoare oferită de Președintele Republicii Moldova (2018); Diploma de gratitudine a Senatului Universității Libere Internaționale din Moldova (2018), Diploma de onoare a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți (2020); Medalia „Nicolae Milescu Spătarul” (2021) etc.

Este de menționat că doamna Aglaida Bolboceanu a coordonat cu succes, pe parcursul creșterii ca domeniu al științei, sectorul Psihologie din cadrul Institutului de Științe ale Educației, care a integrat nume notorii de cercetători care au contribuit la îmbogățirea tezaurului științific psihologic autohton.

În anul 1991 Aglaida Bolboceanu, fiind doctor în psihologie, absolventă a școlii doctorale a Institutului de Psihologie generală și pedagogică a Academiei de Științe Pedagogice din Moscova, autoare a primei monografii în limba română în domeniul psihologiei, „Planul intern de acțiune la copiii de vârstă fragedă”(1990), este invitată de către profesorul Nicolae Bucun (director al Institutului de Științe Pedagogice și Psihologice al Ministerului Educației din Republica Moldova) să conducă secția psihologie, deschisă la insistența acestuia, în structura Institutului.

Sub coordonarea dnei Aglaida Bolboceanu în cadrul Institutului de Științe ale Educației, a Universității de Stat din Moldova, precum și a Universității

PERSONALIA

Pedagogice de Stat „Ion Creangă” au realizat studii-
le mai mulți doctoranzi atât din țară, cât și de peste
hotare (Ucraina, Federația Rusă, Israel).

Aglaida Bolboceanu, doctor habilitat, profesor
cercetător, este coordonator / consultant la peste
15 teze de doctor susținute cu succes.

Activitatea doamnei Aglaida Bolboceanu împre-
ună cu cea a membrilor sectorului, s-a extins și în
cadrul desfășurării diferitor evenimente științifice,
în care aceștia au prezentat competență, creativita-
te, originalitate.

Fire neobosită, doamna profesor Aglaida Bolbo-
ceanu, doctor habilitat în psihologie, profesor cer-
cetător, este preocupată de răspândirea rezultate-

lor științifice obținute prin publicarea a mai mult
de 200 de lucrări științifice, printre care se enume-
ră monografiile, studii, ghiduri metodologice, articole
în reviste de specialitate naționale și internaționale.
Tematica este diferită, vizând preponderent impac-
tul comunicării cu adultul asupra dezvoltării inte-
lectuale în diferite perioade ale ontogenezei, aspec-
tele psihologice ale educației, reforma învățământu-
lui în Republica Moldova.

Oxana PALADI,

doctor în psihologie, conferențiar universitar,

Institutul de Științe ale Educației